KOLOSI
Polndo Kolosi Oni Simoo Barero Nga So Uyingga Nga Nakangoyingo

Kolosiro Mande Tabango

Pol ya biyomimo oruwoku, nguno naruno, nga so uyingga nga, oni eraya kandeyarimo yeyingo. Nguro oowooyari ngandiro: Tikikas, ko Onesimus. Nga oni erayaga ngando nga so uyingga nga yoro, oororo, Kolosi simoo bareno yunoyingo. Kolosi, ngu Epesas ngu namoko, ngu Esiya merako nguno ooroote. Ngu oni simoo bare nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu Polndo ko tero, mande keta gome ngu wesiyoro etuyerootoni, nguno ene nowoondoyemo hamoo ma teyingo. Kini, Pol ngu Epesasno ootooro, ene Epaparas soweyootoni, ngundo mande keta gome ngu wesiyoro ero, etuyerootoni, nguno ene nowoondoyemo hamoo teyingo. (Kolosi 1:7) Epaparas oningga ngundo ngu, ene kuri ende eraya Kolosi tanggeyimo nguno, nguro oowooyari ngu, Leyodisiya ko Hirapolis, (Kolosi 4:13) Pol, ene kuri ngu simoo bare ngu ma yeyoyingo. Ene nguro nowoondoyi tero nguro, ene yemboongeyingo.

Epaparasdo ngu etuyeroyingo oni godange, nguro omburo, Polno mande eyingo. Ngu muringga nguro, nga so uyingga nakangoro yunoyingo. Ndadiro nguro, ngu godange oni etuyeroyingo, ngundo ngu, oni simoo bare

Kolosino nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu yomburiyerowanggo ero, nguro nakangoyingo. Ngu etuyeroyingo oni, ngundo ngu, oowooye bingamiye ero okooweroyi muri ngu, ko Engel oni ngundiro eyingo. Yisas ngu Anut nangoni oorengo kini ero, ene ngu Engel oni nangge, ero eyingo. Ngu godange oni etuyeroyingo, ngundo ngu, ene ngandiro ingoro, etenggo. Oni ene komo mamana mande ngu keyoya ngu, goweye doongooya, ngunonggo Mosesro mamana mande gidarega nguya keyoyi, ero ingootenggo.

Nga so uyingga ngano ngu, Polndo ngu Kolosi oni ngandiro etuyeroyingo. Ene komo Krayisro, ngandiro hamoo oorengo, ingowanggo. Krayis ngu Anut, ene duridarinidodo, enengo ingonduduyari, ko muri nguya ngu Krayis nangge. Anutdo kuri oo bidodo yemukoyingo naruno, nguno ngu, Krayisngga ngundo ngu, ene oo bidodo simburi nguro tabango, ko oni simoo bare nowoondoyemo hamoo teyingo, nguro tabango. Krayisdo nangge ngu, noore mbumbuwanonggo ko uriyeroro yoyoyingo. Ngundiro nguro, noore gome bibiteweroyi ngu yunootoni, nguno noore mete suwooyi sano keta oruweroyi, ngu yowato.

Nga bukga ngaro mandeni gumi gumi ngandiro.

* Polndo kambayeroyingo. mandeni. 1:1-2.
* Polndo Kolosi oni simoo bareno esosootero, oowooye bingamiye ero okooyingo. Nguro nguya eyingo. 1:3-14.
* Krayisro yanggangoni nguro mande ero, ene koni nguro nguya eyingo. 1:15-23.
* Polndo enengo koni simoo bare guradiro gu-

radiro, nguno ko tetoni, ene nowoondoyemo hamoo teyingo, nguro eyingo. 1:24-2:5.
* Polndo Kolosi, simoo bare ngundo ene komo yowuruwooya, Krayisya ootooya, nguno ngu, ene komo godange oni, etuyeroyingo oni ngu oweyeroyi, ero eyingo. 2:6-3:4.
* Oore gome nenengo, ko nowoondoyemo hamoo teyingo, oni simoo barero muriye. 3:5-4:1.
* Ingoweroyi mande yanggango oorengo, ko okeyi ero, kambayeroyingo nguro mande. 4:2-18.

1 No Polndo, no ngu Krayis Yisasro Aposel. Anut
enengo ingondudunonggo nangge ene no noyoro,
Aposel noyewo. No nga so uyingga nga yengo
nakangootoowe, noro doboone Timooti nguya
nga mandega nga kandangero, ingoro, ene mete
ero ewo.
2 Nondo nga so uyingga nga ngu, ye Anu-
tro oni simoo bare noorengo dobookurinani
Kolosi endemo oorootenggoku, ngundo Kray-
isro nowoondoyemo hamoo tero keyootenggoku,
nguro nakango yunooteno. Noorengo Awanani
Anutdo ngu sumange teyunoro, yengo nowoon-
doye ngu yeni, imakero oruwanggo.

Kolosi Onindo Krayisro Nowoondoyemo Hamoo Teyingo

3 Noorengo yemboongeyingo naruno ngu, su-
wooyi sano, noorengo eraya eraya ngu noorengo
Simbunani Oo Bidodo Simburi Yisas Krayis,
nguro eweyi Anutno yengo esosootetero.

4-6 Yo, noore Anutno esosootetero, ndadiro
nguro, noore ngu yengo mande ngandiro kuri
ingoworo. Kuri hamoo Mande Keta Mesarango
nga ngu yeno tunootetoni, ye kuri ingoro,
nguro ye Krayis Yisasro nowoondoyemo hamoo
teyingo. Nguro ngu, ye Anutro oni simoo bare
bidodoboro nowoondoyi teyunootenggo. Nguro
ye Anutdo oo sambo endemo oo ngu yunowero
ewokungga, ngu sobowooro oorootenggo. Yo,
Epaparasdo yeno Mande Keta Mesarango
yunooteku, ngundiro nangge, mera bidodomo
nga Mande Keta Mesarangongga nga simoo bare
urungga oorengo, suwooyi sano ngu ingoro,
keyootenggo. Yo, ene muri gome nenengo
ngu keyoro, nguno engge gome oorengo yeyi
tunootete. Ngundiro nangge, yeno nguya
ngundiro muringga, ngu urungga tunootete. Yo,
ye nguya damoni yero, ngunonggo ngu Mande
Keta Mesarango nga ingoro, omburo, ataga
ngano nguya Anutro sumangeni hamoongga nga
kuri ingootenggo.
7 Epaparasdo ye kuri, nga Mande Keta
Mesarangongga, nga ngu ye etuyerootoni, ye kuri
ingoyingo. Epaparas, noorengo ko gobooronani,
ngu Krayisro ko oni gome metemi. Ene ye
hoorooweyeroro, Krayisro koni, ngu tete.
8 Yo, Epaparasdo nooreno etoni ingoworoku,
ngu ngandiro. Yuka Kundingiyi ngundo ye
nowoondoye yeni, Anutro simoo barero nowoon-
doyi teweroyi muringga, ngu gome tetenggo, ero
etoni ingootero.

Polndo Kolosi Oniro Anutdo Yanggango

Yunoni, Ero Yemboongeyingo

9 Nguro ngu, noore yengo mande koretero ingoro, ngu narunggano nguno, noore damoni yero oororo, ataga, nga naruno nguya, noore suwooyi sano Anutno ye hoorooweyeroro, ngandiro yemboongetero. O Anut, gengo Yuka Kundingiyingge, ngundo gengo ingoyingo gome metemi, ngu ene yunoya, yoyega, ingonduduye gome himimonggo oo gedo ingooteku, ngu bidodo ingomukowanggo.

10 O Anut, ge ene hoorooweyerootooga, oo gedo ingooteku, ngundiya teyi. Ene ngundiro tetoyi, enengo endeyoyingo, ngundo gengo simoo bare, ngu etuyerowanggoku, ngu ge enengo Oo Bidodo Simburi. Gedo ene hoorooweyerootooga, gengo muringge nenengo, ngu nangge, keyoya, ko nguya, ge hoorooweyerootooga, enengo ko bidodomo, ngu engge gome nangge, enggewa. Ene ngundiro tetoyi ngu, asa, ngu gedo oo ingooteku, ingoyingongga ngu urungga oorengo tunooteroruwa.

11-12 O Anut, gengo yanggangonggedodo ene yuno. Ngundiro yunootoyi, ene nguno mete yanggango dikaro, ngunonggo, kowuri gura gura koorowooro ootooro, ene ma boguwoowanggo. Kini, ene mete nowoondoye, Awa geno oni oni tero, esosootewanggo. Ndadiro nguro, gedo ene yooneneyeroro, nguno oo gedo ene yunowero rogowootoyi, sambo endemo himidodo oorooteku, ngu gengo simoo bare nguya bidodo yowanggo, ero yemboongeteno.

13 Yo, Anut, noorengo Awanani, ngundo Setanro oorerini nguro yanggangonimonggo an-

dangeyeroro, ko yoyoyingo. Yo, ene noore yoyoro, enengo Nangoni nguro gome ingooteku, ngundo oni simoo bare soboyerooteku, ngu kewooroyemo yoyewo.
14 Anutro Nangoni, ngundo noore uriyeroro, ko yoyoro, noorengo weti mbumbuwanani andangeyunoro kabeteyingo.

Krayisro Murini, Enengo Koni Nguya

15 Anutro Nangoni gogoro guranangge oorengo, Krayis ngundo Anutga noore ma kenoweroyingga, ngu kirarongo oorengo. Enendo ngu Anutdo oo bidodo yemukoyingongga, ngu bidodoboro tabango urungga oorengo ooroote.
16 Anutro Nangonimbo ene oo bidodo sambono, ko, merako oorootenggoku, ngu bidodo yemukoyingo. Yo, oo merako ngano noore tunoo kenootetoku, nguro simburi. Ngundiro nangge, sambono oo oorootenggoku, ngu noore ma kenootetoku nguya, enendo nangge ngu bidodo yetoni oorootenggo. Yo, oni ururu, ko, yuka nguro yanggangoye urungga oorengo, sambono, merako ngano nguya oorootenggoku, ngu bidodoboro simbuye. Oo yeyingo ngu bidodo, enengo oowooyi bingaminidodo tunooteweroyi, nguro ene yeyingo.
17 Ene oo ma yeyingo naruno nguno, ene oruwo. Enengo yanggangoni, ngunonggo, nangge oo bidodo yewoku, musiyemo musiyemo rogono oorootenggo.
18 Enengombo ngu, enengo oni simoo bare yowuruwooro oorootenggoku, nguro tabangoye urungga. Enengo, oni simoo bare ngu,

enengo goweyi, ko, enengombo nguro simbuye
oorengo. Enengombo ngu, ene koretero oorengo
merenonggo ko ootoogeyingongga, ngundiro
nguro, ene oo bidodoboro tabango koreteyingo
urungga ooroote.
19 Anutdo, ngu enengo ingonduduni murini,
ngu bidodo, enengo nangonimo nangge orini, ero
gome ingoote.
20 Anutdo ngu mera ngaro oo bidodomo, ko,
sambo endeboro oo bidodomo nguya, eneno
nangge nowoondoye eneya gobooro guranangge
yewero, ero ingoote. Ngundiro nguro, Anutdo
Krayisro sidudarowo de omukondinonggo
wendoni ombuyingo, ngundo noore yoyoro,
Anutya yowuruyeroyingo. Nguno ngu, Krayisdo,
noore Anutya kewooroko kawararayeroro,
mundi tero oruweroyi murinaningga, ngu
andangeyunoyingo.
21 Kurimi ngu, ye Anut tanggeyimo kini, oriroko
songo oruwonggo. Ndadiro nguro, yengo in-
gonduduye, ngundo eneya mundiyi oruwong-
goku, nguno ngu, ye muri biyomi tero oru-
wonggo.
22 Ene Krayis de omukondino kumooyingo
muringga, nguno ngu, ye Anutya nowoondoye
gobooro guranangge yero oorootenggo. Ndadiro
nguro, Anutdo ngandiro ingoote. Ene ye gome
metemi oorengo, kundingiyi ene tanggeyimo
ootooro, nguno enengo doongeyimo, sugabo oo
biyomi gura kini, ngu gome nenengo oorengo
ootooro, nguno enengo tanggeyimo oruweroyi,
nguro gome ingoote.
23 Ene ye komo nowoondoyemo hamoo teyin-

gongga, ngu gome yanggango dowooya, nguno yanggango dikaya oriyi. Kinitetoni ngu, oo biyomi gurado ye yodowooro, yowoosooro yoyowa. Nguno ngu, ye kuri nga mande gomengga, nga ingoro, yoro, nguno nowoondoye hamoo teyingo yanggango tetoyi, nguno Anutdo ko yoyoweroyi, ngu yokowanggo. No Pol, nondo kuri nga mande gomengga, ngaro ko oni tewonomu, ngundo eteno. Noorendo ngu Mande Keta Mesarango nga ero, oni mera bidodomo ewootowomu ngu.

Polndo Kolosi Oni Hoorooweyeroyingo

24 Krayis enengo goweyi, ngundo ogingo urungga oorengo, enengo oni simoo bare yowuruwooyingo, ngundo hoorooweyeroyingo. Ene no rogoneroyingo ngu, ogingo nguya koorowooro, ngunonggo simoo bare nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu hoorooweyerowano. Ngundiro nguro, nondo ataga, ye hoorooweyeroro, kowuri koorowooweroyimboro oni oni teteno.
25 Anutdo no enengo koni teweroyimboro rogonerowoku, ngu no enengo simoo bare hoorooweyeroweroyimboro, ko oni tunootewono. Ene no ngu, enengo mandeni hamoo ngu bidodo, ero yootunoweroyimboro, rogoneroyingo.
26 Kurimimonggo, nga mandega nga, ngu naru bidodo osi sambanani doongeyemo ngu kombiteyingo oruwo. Ene ataga, ngano ngu, Anutro oni simoo bare doongeyemo kuri endesina tunoo oorengo tunootete.

27 Anutdo nga mande gome oorengongga nga,
ngu kombitero oruwoku, ngu oni sowe gidarega
Yuda oni kini, ngu kewooroyemo nguya, tunoo
etuyerootoni, kenoro ingowanggo. Nga mande
kombiteyingongga nga, ngu ngandiro. Krayisdo
ngu yeya gobooro ooroote. Nguro ngu, yendo oni
oni tero, ene sobowootoyi, omburo, ko yoyowa.
Yo, ngu naruno, Anutdo ngu yengo oowooye
bingamiyedodo yunootoni, eneya gobooro sugi
sugi oruwanggo.
28 Noorendo ngu koretero Anutnonggo, in-
goyingo gome oorengongga yoro, ngunonggo,
noore Krayisro Mandeni Keta Mesarango, ngu
oni bidodomo yootunoro, ero etuyerooteto. Yo,
noorendo komo mande yanggango ero, ma-
manayeroro biyomi ma tewero, ero, ko, oore
mande gome nenengo ngu komo teyi, ero etuye-
rooteto. Ndadiro nguro, noorendo ngu oni simoo
bare songo songo guranangge nangge bidodo
yoyoro, Krayisno ombutooyega, ene komo Kray-
isro oni oorengo teya oriyi, ero ingoro, ko teteto.
29 Nguro ngu, Krayisro yanggangoni urungga
no nunootoni, no ngu yanggangongga, ngu
bidodo, enengo koni nga teteno.

2

Oni Ene Komo Nowoondoyemo Hamoo Teyingo, Ngu Yanggango Teya, Ene Godange Mande Ngu Andangeyi

1 Nondo ngu ye ngandiya ingoyi, ero ingooteno.
Nondo ngu ye, ko, Leyodisiya endemo, Kris-
ten oni nguya, hoorooweyeroro, ko yanggango

oorengo teteno. Ngu hamoo, ye nguya, Kristen oni simoo bare gidarega nguya, no ma neyoyingo, ene nondo ngu ye bidodo hoorooweyeroweroy-imboro, ko yanggango oorengo teteno.

2 Nondo ngu ko yanggango oorengo tero, ndadiro nguro, yengo nowoondoye ngu yanggangododo tunooteya, ngunonggo ngu ye nowoondoyi teweroyi muringga nguya, ye woorogoyeroni, ero ingooteno. Nguno ngu, yengo ingonduduyemo, Anutro mande kombiteyingo, ngu tunoo oorengo ingowanggo. Ngu mande kombiteyingo nguro damoni, ngu Krayis nangge.

3 Yengo nowoondoye Krayisno yero ngu, asa, Anutdo ye hoorooweyerootoni, nguno enengo mande kombiteyingo ururu oorengo oorooteku, ngu ingonduduyemo tunoo oorengo ingowanggo.

4-5 Nondo ngu ngandiro ingooteno. Oni gurado godange mande gura ye ganayeroro ma yoyowero ero, nguro nondo mandega, nga eteno. Ngu hamoo, nondo yeya gobooro ma ooroote-toku, ene noro ingondudune, ngundo ngu, naru bidodomo yeno ooroote. Nga naruno ngano, no yengo oni oni oorengo teteno. Ndadiro nguro, no yengo mande, ngandiro ingowono. Ye Krayisro nowoondoyemo hamoo tetenggoku, ngu yang-gango oorengo, nguno yengo dobookuriyeboya nowoondoye, gobooro guranangge yetenggo.

Ye Komo Krayisno Woorogongoyagogo, Ye Keta Oruweroyiga Ngu Yowanggo

6 Yo, ye ngu Oo Bidodo Simburi, Krayis Yisas,
ngu kuri yowonggo. Nguro ngu, ye komo eneya
gobooro endeyoya oriyi.
7 Ye ngu komo eneno yanggango dikaya
ootooya, de ngu mera nogono yanggango
dikaro ooreteku, ngundiya dikayi. Ngundiro
nangge, ya nguya, ngu ene samango sanganimo
yanggango dikatoni, ngunonggo yetenggoku,
ye ngundiya dikayi. Nguro ngu, ye komo
noorendo mande gome mesarango yeno, ero
etuyerowootoku, nguro nowoondoyemo hamoo
tetoningga, ye nguno yanggango dikaya oriyi.
Ngundiro ootooro, ngunonggo, ye suwooyi sano,
Anutno esosootero, yanggango teweroyi, nguro
hahangeya oriyi.
8 Ye komo ingonda teya oriyi! Kinitetoni ngu,
oni gurado kingo godange mandega yeno ero,
ganaganayerowa. Oni ngundiro, ngundo ene osi
sambayeboro kingo mata mande mande muri
engge kini, nguro ero, ngunonggo, mera ngaro
mande muri nguro nangge etenggo. Ene Krayisro
mandeni hamoo, ngu ma ero keyootenggo.
9 Ye ingootenggo. Krayis ngu oni noore
ngandiro. Ngu hamoo, ene Anutro keta
oruweroyiga, ngu bidodo Krayis newendemo
angero, oorero ooroote.
10 Krayisdo nangge sambono merako sobosobo
tabango oni oorootenggoku, ngu bidodoboro ta-
bangoye urungga. Yo, hamoo, Anutro murini
nenengo, ngu eneno nangge angero oorooteku,
ngu yeno nguya angero, oorero oruwa.
11 Ye eneya woorogongoro, nguno Krayisdo
yengo goweye yomosiyoyingo muri hamoongga,

ngu teyingo. Ngu ooga ngu goweyeboromu kini.
Kini, Krayisro murimo, ngu noore nowoondo-
nanimboro ingondudu kurimingga, ngu andan-
gero yokoyingo. Ngungga, ngu goweye yomosiy-
oyingo, nguro muri hamoonggaku ngu.
12 Sono kundingiyimo ngu, ye Krayisya
woorogongootoyi ngu, Anutdo yengo
nowoondoye kurimingga, ngu yoro, mereno
Krayisya mereyeroyingo. Ye ngu Anutro
yanggangoni, nguro nowoondoyemo hamoo
tetoyi, enengo yanggangonimbo nangge, Anutdo
kuri, Krayis merenonggo yokutuwootoni, ko keta
ootoogeyingo. Ngundiro nangge, ye kuri sono
kundingiyi gimuyingo naruno nguno, ene ye
nguya yokutuyerootoni, oni keta tunootewonggo.
13 Kuri ngu, ye mande muri biyomi guradiro
guradiro teroruwonggo. Ye nguno nowoondoye-
boro ingondudu kurimingga ngu tero, keyoro
oruwonggo. Nguno ngu, ye Anut doongeyimo,
kuri kumooyingo. Ene Anutdo ye yooneneye-
rootoni, ye Krayisya gobooro keta oorengo
tunootero oorootenggo. Yo, hamoo, Anutdo
noorengo biyominani ngu bidodo kuri andan-
geyunoro kabeteyingo.
14 Anutro mamana mande nakangoyingo
nguno, noorendo oo teweroyi Anutdo
ingooteku, nguno ooroote. Naru bidodomo,
noorendo biyomi tetetoku, ngundo yoyoro,
mande wirikoyingomo yoyewero tewo.
Ene Anutro sumangeni, ngunonggo, ene
noorengo biyominani ngu andangero, yoro,
de omukondino Krayisya booroyeroro
sanggaweyingo.

15 Enendo oombooro biyomi bidodo, ko, nguro
sobosobo tabango onikudodo yanggangoye
nguya andangeyingo. Yo, de omukondinonggo,
Anutdo enengo yanggangoye dagayeroro
yoyokootoni, oni doongeyemo, oombooro bidodo
ngu kingo oni ngundiro tunootetoyi, Anutdo
nangge yanggangonidodo ooroote.

Noore Ngu Krayisya Gobooro Kuri Kumooyingo

16 Nguro ngu, ye kuri Krayisya gobooro oodoyi,
nguro ngu, ye oni gura yokootoyi, ye goweye
sanggawero mande gura yeno oowari neweroyi,
ngundi, sono neweroyi nguro mamana mandeni
yeno ma ewero. Ngundiro nangge, oni gura
yokootoyi, ngundo naru urunggaro, kombo keta
amana mayetoni, nguno yambo mande teweroyi;
ngundi, Sabat naruno yambo mande teweroyi,
nguro nguya ye goweye sanggawero mande gura
ma ewero.
17 Ngu oo ngu kootuyisina oo tunooteweroyi,
nguro kingo gabogaboyi nangge. Ene Krayisngga,
ngu hamoo oo engge oorengo.
18 Oni gurado ene gaboya gaboya oo kuri
kenoro, nguro ingoyingo yoro ete. No in-
gondudune urungga oorengo oni songo dagaye-
rooteno, ero ingoote. Ye ngundiro oni ngu
yokootoyi, omburo, ngundo ye goweye sang-
gawero mande ngandiro ma ewero. Yengo
Anutdo oni oni teni, eya ngu, asa, ye komo Engel,
onino yambo mande teya, oni nowoondoyemo
oriyi, ero ewa. Ngundiro oni nguro ingonduduye
ngu nowoondoye kurimi muringga, nguno win-
dawinda tero endeyootenggo.

19 Ngundiro oni, ngundo Krayis yoro,
dowootoni, ma ndindi tete. Ene Krayis ngu
noorengo tabangonani oorengo. Nga Krayisngga
ngando ngu, ene goweyi ngu bidodo oowari
inootoni, nguro ngu wimbuyi sowe sowe,
sinami utoyi, oo goweyimo ngu bidodo dowooro
woorogongootoni, yanggango ooroote. Nguro
ngu, ene goweyi ngu Anutro yanggangonimo
urungga oorengo tunootete.

20 Ye ngu Krayisya gobooro kumooro, nguno
ngu, ye mera ngaro muri biyomi engge kinimo,
nguno kuri yokoyingo. Ndawugaro nguro, ye
ataga, mera ngaro mamana mandeni, ngandiro
nga newendemo ko utenggo?

21 Yo, ngu ganayeroyingo oni, ngundo ngandiro
etenggo. Ge komo oo ngu ma dowoowero, ma
towoongoro newero, gengo kande dibigebo ma
ikakowoowero, ero etenggo.

22 Ngundiro mamana mande ko oo ngu, noore
ngu tetooye, ngu sodedo biyomi yete. Ngu oniro
ingondudunonggo nangge, mamana mande ngu
yero, noorendo komo ngu keyoyi, ero etuye-
rootenggo.

23 Ene hamoo, ye komo ngundiro ingondudu
biyomi, ngu ma keyowero. Ndadiro nguro,
ngu mamana mandega etenggoku, ngu
ingondudu kurimingga, ngunonggo, ombute.
Yo, hamoo, ngundiro oni, ngundo enengombo
ingootoyi, ene ingoyingododo tetoni, nguno
noore yowoosootoyi, enendo yambo mande
tewero ingootenggoku, ngundiro teteto, ero
ingootenggo. Yo, ene ngundiro tero, nguno
nowoondonanimo hamoo teyingongga, ngu

woongooni utoni, yoyeni, noore kingo oni ngundiro tunootero, noorengo gowenani ogingo yunoyi, ero ingootenggo. Ene ngundiro mamana mande, ngundo noore hoorooweyeroro, murinani kurimingga, ngu ma woongooni uwa. Hamoo oorengo kini.

3

Anutdo Ngu Ye Krayisya Gobooro Kuri Yokutuyeroyingo

1-2 Anutdo ngu ye Krayisya kuri gobooro yokutuyeroyingo. Nguro ngu, yengo nowoondoye ingonduduye bidodo oo sambono awuno, Anutdo ye yunowero, nguro hahangeya oriyi. Sambo endemo, Krayis ngu, enengo yaba bingamidodo, bibiteteku, ngu Anut kandeyi koondosina bingaminidodo ootooro, ngunonggo, ene oo bidodo sobowooweroyi kongga, ngu tero ooroote. Nguro ngu, yengo nowoondoyi ngu Krayisro murini, gome nenengo, nguro nangge naru bidodomo ingondudu teya, keyoya oriyi. Ye mera ngaro oo nguro ma ingondudu urungga tero oruwero.

3 Yo, yengo nowoondoye kurimingga, ngu kuri kumooyingo. Yengo ketaye hamoo oorengongga, ngu Krayisya gobooro, Anut tanggeyi oorengomo kombitero oorootenggo.

4 Krayisdo ngu noorengo ketangga, suwooyi sano oruweroyiga, nguro simburi. Kootuyisina ene tunooteweroyi narunggano, nguno ngu, Anutdo ye nguya bingamiyedodo Krayisya gobooro yunowa.

Noore Simoo Bare Keta Tunooteto

5 Nguro ngu, ye komo nowoondoye kurim-
ingga, ngu enengo mande muri biyomi ngu
bidodo andangeya yokoyi! Ngu oo biyomi ngu
ngandiro: sebo barese mande muri biyomi
teweroyi; mande muri sugabododomu teweroyi;
nowoondoyemonggo bare songomboro ingoro
yoweroyimboro; nowoondoye bidodo muri biy-
omi nangge teweroyi nguro hahangeweroyi; oni
guraro oo kenomayingoweroyi.*
6 Yo, hamoo, Anutdo ngu muri biyomi
bidodoboro, ngu sanggiri urungga tero ooroote.
Ngundiro nguro, oni ene Anutro mandeni ma
keyootenggoku, nguro gumi biyomi urungga
yunowa.
7 Kurimi ye nguya, ngu oni biyomi ngudodo
gobooro endeyoro oruwonggo. Ye nguya ngu
mande muri biyomi, ngu bidodo teyingo.
8 Ene ataga ngu, ye komo ngundiro mande
muri biyomi, ngu bidodo andangeya yokoyi! Ngu
ngandiro: sanggiri teweroyi muri, nowoondoye
biyomi yero boguwooweroyi muri; oniya
kootuyesina mande muri biyomi teweroyi; oniya
kootuyesina mande ero yomooyunoweroyi;
yengo manggoyemonggo, mande sugabododo
biyomi ngu eweroyi muri ngu teyingo. Ye
komo ngundiro mande muri biyomi ngu bidodo
andangeya yokoyi!
9 Ye komo dobookuriye ma ganayerowero.
Ndadiro nguro, yengo nowoondoyeboro muri

---

* **3:5:** (Ngungga ngu, godange anutga, nguro muri ngu keyootenggo).

kurimingga, ngu bidodo kuri andangero yokoyingo.
10 Nguno ngu, ye oni keta kuri tunooteyingo. Yo, Anutdo ngu, ene kuri oni ketangga, ngu yeni tunooteyingo. Ene suwooyi sano, ene ko yanggango tero, ye hoorooweyerootoni, enengo murini, ye komo gome gome ingororootenggo. Ndadiro nguro, yengo muriye, ngu komo enengo kirarongo tunooteni, ero ingoote.
11 Ngundiro nguro, ataga, noore Krayisno oni wata guranangge oorooteto. Ngu ngandiro: noore oni sowe gidarega Yuda oni kini; Girik oni kini; oni goweye yomosiyoyingo ngu kini; oni goweye ma yomosiyoyingomu nguya kini; mande bungeye gura gura, ko muriye gura gura, nguro nguya kini; kingo kirikiri oni kini; oni enengombo soboyeroro oorootenggo; ngundiro, oni ngu bidodo, Krayisdo yoyeni, wata guranangge tunooteyingo. Yo, Krayis enengombo oni bidodo nowoondoyemo uro, nguno ooroote.

Noore Komo Nowoondoyi Teweroyi Muri, Ngu Yowato

12-13 Ngundiro nguro, Anutdo ngu ye kuri rogoyerootoni, ye enengo oni simoo bare oodoyi, ene yengo nowoondoyi teyunoote. Nguro ngu, ye komo mande muri ngandiro ngu yoyi. Ye komo oni bidodoboro nowoondoyi teyunoya, gome yomosiyeroyi. Ye komo yengo oowooye okooweroyi ngu yokoya, imakeyingomo ootooya, ngunonggo oni songomo mande muri imakeyingo, ngu teyi. Oni songombo yeno biyomi gura tetoyiga ngu, ye nguro suwooyi

sano, ene hoorooweyerootooga, muri nenengo ngu tewanggo. Ene ye kewooroyemo nguno, oni gurano, mande gura dobooyibo eneno biyomi gura teyinoyingo tetoningga ngu, asa, ene komo nguno yokoya, enengo weti mbumbuwani ngu andangeya kabeteyunoni. Ndadiro nguro, Oo Bidodo Simburi Simbunani, ngundo ngu, noorengo weti mbumbuwanani kuri andangero kabeteyunoyingo, nguro ngu, noore nguya komo oni gurado nooreno biyomi teyunootoni ngu, noore nguya ngu andangeya yokoyi.

14 Nowoondoyi teweroyi muringga, ngundo ngu muri songo gome gidarega ngu bidodo dagayeroote. Ngundiro nguro, nowoondoyi teweroyi muringga, ngundo oo muri gome bidodo yowuruwooro witumooro, ngundo oni gidarega nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu yanggango yunowa.

15 Krayisdo ngu yengo nowoondoye imakeyingo, ngu yunoote. Ngu nowoondoye imakeyingongga, ngundo yengo nowoondoye gome oorengo sobowooya orini. Yo, Anutdo ene ye kuri negoyeroyingo. Nguno ngu, ye goweye guranangge ootooro, nguno ye nowoondoye imakeyingongga, ngu yoyingo. Ngundiro nguro, ye komo Anutno suwooyi sano esosooteroruwanggo.

16 Yo, Krayisro mandeni, ngu komo ye nowoondoye newendemo, nguno hamoo uya orini. Nguro ngu, yendo ngu komo dobookuriye etuyeroya, nguno ingoyingo gome gome gura gurano gome yomosiyeroyi. Ye ngu komo Anutno ngu, nowoondoyemonggo esosooteya,

Anutro yambo bukno yambo ngu utoya, yambo
mande teweroyi yambo ngu utoya, ko, yambo
Yuka Kundingiyimbo nowoondoyemo yeni
tunooteteku, ngu nguya ureyi.
17 Oo bidodo yendo tero, nguro mandeno kono
nguya tetenggoku, ngu bidodomo, ngu Oo Bidodo
Simburi Yisas oowooyimo, nguno ye komo teyi.
Ene oowooyimo, ngunonggo, ye komo Anut
Awaye nguno esosooteyi.

Kristen Simoonggoro Nguro Mandeni

18 Ye bare, ye ngu komo kamesumooye
nowoondoyemo oriyi. Ngu muringga ngu, Oo
Bidodo Simburi, ngu doongeyimo, gome nenengo
oorengo.
19 Ye simoo, ye ngu komo baresumooyemboro
nowoondoyi teyunoya, yendo ene nowoondoye
yeyi, ma biyomi yewero.
20 Ye simooye garo, ye komo oo bidodomo,
awanamoyemboro manggoye gome oorengo key-
oyi. Ndadiro nguro, Oo Bidodo Simburi, ngundo
muri ngundiro, nguro ingoote.
21 Ye simooyemboro awa awaye, ye komo yengo
simooyemboro muriye, ngu rogoyimo nangge
yoonenengoyeroyi. Ye ngu rogoga ngu dagaro
ngu, asa, ye enengo nowoondoye yeyi, bogudodo
tewanggo.

Ko Oniro Mandeye, Sobosoboro Mandeye

22 Ye Kristen kingo ko oni, yendo ngu komo
yengo sobosobo oni, nguro mandeye ngu
bidodomo keyoyi. Kinitetoni ngu, ye nguno
kingo ko nguro irosarayi nangge teroruwanggo.
Ko hamoo tete, eyi, ero ma tero oruwero. Kini, ye

ngu komo, Oo Bidodo Simburi, nguro sosoreya,
ngunonggo yengo nowoondoyemonggo nangge
komo, ko gome nenengo teyi.
23 Yendo ndawu oo kongga tetenggoku nguno,
ye komo nowoondoye bidodo ko nguro ingoya,
ko teyi. Ngu yendo oniro ko ma tetenggo.
Kini, yendo ngu Oo Bidodo Simburi, nguro koni,
tetenggo.
24 Ye ingoyi! Kootuyisina ngu, Oo Bidodo Sim-
buri, ngundo yengo ko tewonggoku, nguro urini
yunowa. Ngu ko uriyingga, ngu ye yunowero
rogo tetoni ooroote. Ye ngu Krayis, nguro ko oni
tero oorootenggo.
25 Oni ene oo biyomi teteku ngu, ene biy-
omingga tewoku, nguro urini gumi ngundiro
yowa. Yo, hamoo, Anutdo ngu oni simoo bare
bidodoboro muriye, ngu muri guranangge ne-
nengo oorengo, nguno wirikoyerowa.

4

1 Ngundiro nguro, ye ko oniro sobosobo oni
garo, ye komo nguya muri gome nenengo
oorengo, ngu yengo ko onino teyi. Ye komo nguya
ingoyi. Yengo sobosobo oorengo ngu sambo
endemo ooroote, ero ingootenggo.

*Yanggango Yemboongero, Nguno Gome Ne-
nengo Endeyowato*

2 Ye ngu komo yemboongeweroyi muringga,
ngu gome dowooyi. Yengo yemboongeyingongga
ngu, ye komo gome nenengo ingondudu teya,
ngunonggo Anutno esosooteyi.
3 Ye komo Anutdo, noore hoorooweyeroni
eya, nguya yemboongeyi. Enendo mete

noorengo oore yoonenengootoni, noore nguno
Krayisro mandeni, kuri kombiteyingongga, nga
yootunoro, ero, oni etuyerowato. Nga mandega,
ngaro no noyoro, ya biyomimo noyeyingo.
4 Ye komo noro yemboongetoyi, nguno Anu-
tro mande kombiteyingo nga yootunoro, wesiy-
oro onino eweroyi ngu, Anutdo ngu, nondo oo
teweroyi ingooteku, ngundiro no komo nenengo
tewano.
5 Yendo oni Krayis nowoondoyemo hamoo ma
teyingo, ngu kewooroyemo ootooya ngu, asa,
ye komo Krayisro Mande Keta Mesarango, nga
ememangge eya etuyeroyi. Ye ko teweroyi naru
gura, kingo ma yomburiyowero.
6 Yengo mandeye ngu suwooyi sano, gome
nenengo sumangeyi oorengo etoyi, oni gidarega
nowoondoyemo gome oni oni sanganimonggo,
ingowero ingootenggo. Oni ye sumooyunoro,
ingoweroyi etoyi ngu, asa, mande nenengo gumi
ewanggo.

Polndo Tikikas, Onisimas, Eraga Sureyeroyingo

7 Tikikasdo ngu nondo ko tetenoku, nga
bidodoboro mandeni yeno ewaku ngu. Ene ngu
noorengo Kristen doboonani oorengo, Oo Bidodo
Simburi nguro ko oni, ko, ene nooreya konani
gobooro.
8 Nondo ene nga oo ngaro sureyootoowe, yeno
oorowuteku ngu, nguno ngu, ye mete noorengo
ingowanggo. Noorendo ndadiro oorootetoku
ngu, enendo yengo nowoondoye ngu yeni, yang-
gango teyinowa.
9 Onisimas ngundo Tikikas, noorengo Kristen
doboonani oorengo, ngu yoro, yeno ombuwariku

ngu. Ndadiro nguro, Onisimas ngu yengo do-
booyega, enendo ngano oo bidodo tunooteteku,
ngaro mande mandeni ngu bidodomo etori, ye
ingowanggo.*

Polndo, Kolosi Oni Kambayeroro Mande Soweyoyingo

10 Arisitakasdo ngu noya ya biyomimo gob-
ooro uro oorooteroku, ngundo ye kambayeroote.
Mak nguya, Banabas buriburiyi, eraga nguya,
ye kambayeroro mande soweyooteri. Ene yeno
ooroya tunootetoningga ngu, ye komo ene yoya,
sobowooya kawararangoyi. Nguro ngu, nondo
yengo mande soweyooteno.
11 Yisas, ngu oowooyi gura Yasitas, enendo
nguya ye kambayeroro mande soweyoote. Ngu
Yuda oni sowengga, nguro nga oni ngando, ene
noya ko gobooro teteto. Yo, ene noro ko gobooro
oni, kewooroyemo ko tero, Anut ngundo simoo
bare soboyerooteku muringga, ngu simoo bareno
wesiyoro etenggo. Yo, hamoo, ene no gome
hoorooweneroot oyi, no nowoondone imakewo.
12 Epaparasdo nguya, ye kambayeroro ete. Ene
nguya, ngu yengo oni gura, ene Krayis Yisasro ko
oni. Enendo suwooyi sano, ye hoorooweyeroro,
ko yanggango tero, yemboongero ooroote.
Enendo yengo Anutno yemboongeteku, ngu
Anutdo ye yoyeningga, enengo murini, nenengo
nguro ingooteku, nguno yanggango dikayi,
ero koyi teroroote. Yengo nowoondoyemo,
ngunonggo, Anutro ingonduduni murini ngu
bidodo hamoo oorengo ingowanggo.

---

* **4:9:** (Onisimas ngu Palimonro kingo ko oni).

13 Nondo enengo murini, ngu kenoro, nguro
oni oni tero, nguro yeno eteno. Enendo yengo ko
yanggango oorengo tero, ye hoorooweyeroro,
ngunonggo, simoo barero nguya ko tero,
ngunonggo ene Leyodisiya, Hirapolisno, simoo
bare oorootenggoku, nguro koyi tete.
14 Noorengo doboonani, Luk, ngu noorengo
yomosiyeroyingo oni gome oorengo (Doguta
gome), ko, Dimas nguya ye kambayeroro mande
eteri.
15 Yendo noro kambayeroyingo mandene nga,
ngu noro dobookurine Leyodisiya endemo oo-
rootenggoku, ngu nguya yunoyi. Nimba, Kristen
barega nguya, ko, Anutro simoo bare enendo
yano yowuruwooro yambo mande tero oo-
rootenggoku, ngu noro mande nga yunootoyiga,
ene nguya kandangeya ingoyi.
16 Yendo mandene nga kandangeya, ingoya
ngu, asa, ye komo soweyootoyiga, Leyodisiyano,
Kristen simoo bare oorootenggoku, nguno nguya,
oorowutoningga ngu, ene nguya kandangero in-
gowanggo. Ngundiro nangge, noro so uyi Ley-
odisiya simoo bare yunootoowe ngu, ye nguya
kandangero ingowanggo.
17 Yendo Akipasno ngandiya eyi. Ge komo in-
gonda teya, Oo Bidodo Simburi, nguro koningga,
nguno ge rogogerowoku, ngu gome nenengo
oorengo teya, temuko, eya eyi. Eyingo.
18 No Pol, no nenengombo, ngu ye kam-
bayeroro mande nga nakangoro, yengo sowey-
ooteno. Ye ngu komo noro ingondudu teyi! No
ngu ya biyomimo oorootenoku nga! Anutro
sumangeni, ngu yeya orini. Ngu hamoo.

ANUTRO MANDE KETA
The New Testament in the Rawa Dialect of the Rawa Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Rawa long Niugini

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Rawa (Rawa) (Rawa)

Dialect: Rawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
7f5bc84a-4dea-522b-980c-a11c545b87cc